

TÉMA MĚSÍCE: Šedý vs. zelený zákal

Mezi nejznámější oční onemocnění patří šedý zákal a zelený zákal, lidé si je ale často pletou. Ačkoli se mohou zdát podobné kvůli tomu, že obě onemocnění nesou v názvu „zákal“ a ovlivňují zrak, liší se jak příčinou, tak průběhem a léčbou. Jaké jsou hlavní rozdíly mezi těmito dvěma chorobami a jak se s nimi dá bojovat, vysvětluje MUDr. Andrea Janeková, FEBO, FEBOS-CR.

Co je šedý zákal?

Šedý zákal, odborně zvaný katarakta, je oční onemocnění, při kterém dochází k zakalení oční čočky. Normální čočka je čirá a umožňuje světlu procházet do oka, což nám umožňuje jasně vidět. Při šedém zákalu se však čočka stává mléčnou, což způsobuje zhoršení zraku a člověk má pocit, jako by viděl přes mlhu.

Jaké jsou příznaky šedého zákalu?

Šedý zákal se projevuje postupným zhoršováním zraku. Mezi hlavní příznaky patří zamlžené, zhoršené a zkreslené vidění na blízko i do dálky, zhoršené vnímání barev a také citlivost na světlo a oslnění.

Jaké jsou příčiny šedého zákalu?

Šedý zákal je většinou spojen s věkem a je přirozeným procesem stárnutí oka. Existují však i jiné příčiny, jako například úraz oka, jiné onemocnění, nezdravý životní styl či užívání některých léků.

Jak se šedý zákal řeší?

Šedý zákal lze vyřešit pouze chirurgicky odstraněním zakalené lidské čočky a jejím nahrazením umělou nitrooční čočkou. Žádná další léčba neexistuje, pouze operace, a pokud by pacient operaci nepodstoupil, postupně přestane

Odborný poradce:

MUDr. Andrea JANEKOVÁ, FEBO, FEBOS-CR

Vedoucí lékařka centra kataraktové a refrakční chirurgie / Zástupce primáře

Ročně provede přes 2000 nitroočních operací. Specializuje se na chirurgii šedého zákalu, refrakční chirurgii a chirurgii sítnice a sklivce. Věnuje se rovněž minimálně invazivní chirurgii glaukomu (tzv. MIGS).

vidět. Operace šedého zákalu se v současné době provádí ambulantně a je jedním z nejčastějších a nejbezpečnějších chirurgických zákroků.

Co je zelený zákal?

Zelený zákal, odborně nazývaný glaukom, je onemocnění, při kterém dochází k postupné degeneraci a odumírání zrakového nervu. Toto onemocnění je zákeřné v tom, že v raném stadiu obvykle nemá žádné zjevné příznaky, ale postupně může vést až k úplné ztrátě zraku.

Jaké jsou příznaky zeleného zákalu?

Nejdříve dochází k malým výpadkům v zorném poli, které pacient ani nemusí pozorovat. Později jsou ztráty vidění rozsáhlejší. Pacient přichází o periferní vidění a při neléčeném glaukomu vidí pacient nakonec tunelově, jako by se díval skrze tenkou trubičku.

Jaké jsou příčiny zeleného zákalu?

Největším a nejčastějším rizikovým faktorem pro vznik glaukomu je vysoký nitrooční tlak. Mezi další rizikové faktory patří věk nad 40 let – s tím, že nejčastěji se glaukom vyskytuje u osob starších 65 let, dále genetická dispozice (dědičnost) a jiná onemocnění, jako jsou cukrovka, migrény či stres.

Jak se zelený zákal řeší?

Glaukom bohužel nelze zcela vyléčit. Jednou vzniklé poškození zrakového nervu a změny zorného pole nelze obnovit, díky vhodné zvolené léčbě je ale možné zpomalit zhoršování stavu a zachovat zrakové funkce. Léčba glaukomu spočívá především ve snížení nitroočního tlaku. Kromě nastavení konzervativní terapie pomocí očních kapek existuje i laserová a chirurgická léčba glaukomu. Cílem této léčby je usnadnění odtoku nitrooční tekutiny a tím snížení nitroočního tlaku.

Je nějaké doporučení pro úspěšnou léčbu?

Klíčem k úspěšné léčbě je u obou onemocnění pravidelné vyšetření zraku, zejména u starších lidí. Díky moderní medicíně je možné šedý zákal účinně operovat, zatímco zelený zákal lze alespoň včas zachytit a léčit tak, aby se zabránilo nevratné ztrátě zraku.

	Šedý zákal	Zelený zákal
Příčina	Zakalení čočky	Poškození zrakového nervu
Rizikové faktory	Věk, ev. úraz či onemocnění	Vysoký nitrooční tlak, genetika
Příznaky (vliv na zrak)	Zamlžení vidění	Ztráta periferního vidění
Léčba	Operace výměnou čočky	Oční kapky, laser, operace
Prognóza	Lze zcela vyléčit operací	Nelze vyléčit, ale lze zastavit a kontrolovat